

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРЯНЦІ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок Ч. 10. П. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-28
Адреса для телегр.: Діло Львів
Корто: П. К. О. Львів 504.000.
Банку Чеських Легіон.
Прага „Діло“.
Рукописи не повертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ. у ЧЕ.
ХОСЛОВАЧИНІ 30 КОР. Ч.
У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИЙ 20 сот.

Астурія — незалежною анархістичною республікою.

КРОВАВИЙ ТЕРОР У ХІХОНІ.

Владу в Хіхоні, осередку червоних на півночі, обняв Тома Балярміно. Він проголосив Астурію незалежною державою, зірвав зв'язки з Валенсією та зорганізував директорію з членів „іберійської анархістичної федерації“. Нова директорія видала кілька декретів, якими наказує арештувати штаб північної червоної армії та совітських військових спеціалістів і розстріляти всіх професійних старшин.

Як подає „Матен“ з Андеї, диктатор Хіхону казав перевезти на старий корабель усіх політичних в'язнів, між якими є чимало жінок, старців і дітей. Цей корабель негайно затоплять, якби національні війська збомбардували Хіхон.

ПЕРЕМОГА НАЦІОНАЛЬНИХ ВІЙСЬК В АСТУРІЇ.

Авас подає, що цілий вчорашній день національні війська йшли вперед, наступаючи на гору Коллерос. Національне командування по вело криловий наступ. Нац. частини стрінулися на перших узгір'ях зі сильним опором і навіть з протинаступами червоних, які відбили національну артилерію; червоні втікли в несподіванку. З огляду на те, що червоні не мають гірської артилерії, втрати національних військ невеликі: вчора втратили вони 58-ох убитих.

Валенсійське міністерство оборони признає, що на східньому відтинку астурійського фронту червоні подалися перед завзятими наступами національних військ і покинули становища коло Елькаберо.

—o—

Валенсія збомбардована.

5 національних літаків, які вилетіли з бази на Мальорці, бомбардували вчора пристань Валенсії та околицю. Вони скинули коло 10 бомб, які заподіяли великі втрати в людях і в майні; кількість жертв покищо невідома.

Крім того національне летунство було дуже активне на всіх фронтах; між іншим збомбардувало воно Хіхон.

ВАЛЕНСІЯ ДОМАГАЄТЬСЯ ЯВНОЇ ВІЙСЬКОВОЇ ПОМОЧІ.

Голова валенсійського уряду Лярго Кавалеро заявив у інтерв'ю представникові „Матен“, що він приїхав до Парижа, щоб вплинути на справу неінтервенції та дістати явну збройну поміч для червоної Іспанії.

—o—

Китайський фронт перерваний на півночі.

Авас подає з Пекіну, що на тамошньому фронті йде завзятий бій; японці в кількох місцях перервали китайський фронт.

З китайських джерел заперечують вістку, що японці заняли Куан.

КИТАЙЦІ ВІДІБРАЛИ ЛЬОШЕН.

Авас подає, що китайські війська завзятим наступом відібрали нині рано місцевість Льошєн під Шангаєм.

ЯПОНСЬКІ ЛІТАКИ БОМБАРДУЮТЬ.

Японські літаки бомбардували вчора двічі столицю провінції Шансі, Тайюан. Рано 15 літаків скинуло бомби, від яких поважно потерпіло населення; матеріальні шкоди невеликі. Другий налет японських літаків, ввечері, уларемнила сильна пальба протилетунської артилерії. Також від Кантону китайська артилерія прогнала японські ескадри.

ХОЛЕРА В ШАНГАЮ.

Влада міжнародної концесії в Шангаю повідомляє, що до цього часу занотовано лише 50 випадків смерті на холеру на 650-ох хорих. Хорують здебільша китайці; чужинців хорувало лише 51, з них 5-ох померло: 4-ох москалів і один чех. Сподіються, що як приїде холод, епідемія ослабне.

ПОСТОРОННІ ДЕРЖАВИ ДОМАГАЮТЬСЯ ЗАБЕЗПЕКИ ДЛЯ СВОЇХ КОРАБЛІВ.

Команданти флоту американської, британської, французької, італійської та голландської, які стоять у пристані Шангаю, зажадали від японського начального команданта і посадики Шангаю, щоб обі воюючі сторони перестали стріляти понад чужими кораблями, які стоять на якорі у Шангаю. Від тої перестрілки потерпіло чимало громадян держав, до яких належать ці кораблі — як на чердаках кораблів, так і на терені концесії.

Совітська воєнна маринарка безборонна навіть супроти бурі.

Бурі перешкодили осіннім маневрам совітської воєнної флотії на Балтійському Морі. Чимало кораблів потерпіло шкоди, м. ін. однієї підводної судно прийшлося відчалювати до Кронштаду. Буря розігнала флоту на всі сторони, кораблі мусили ховатися на фінські й естонські територіальні води.

Ці маневри виявили, що, не зважаючи на всі зусилля Москви, рівень воєнної флотії дуже низький. (АТЕ).

„КОНТРРЕВОЛЮЦІЯ“ НА НАШИХ СХІДНИХ ОКРАЇНАХ.

В Озівсько-Чономорському краю відбув-

ся процес проти „контрреволюційної“ організації, що веде шкідливу акцію в машинотракторних стаціях. Директора стації та двох інших підсудних засудили на смерть, одного на 8 літ в'язниці. Колгоспники на спеціальних зборах заарештували присуд.

ЧИСТКА У КІРГІЗЬКІЙ СОВІТСЬКІЙ РЕСПУБЛІЦІ.

Як подає „Правда“, після ревізії в Кіргізькій ССР центральний комітет компартії усував багато партійних і державних достойників тої республіки; їх усіх арештовано. Державний апарат республіки зовсім розбитий.

НОВА КНИЖКА!
БОГДАН ЛЕПНИЙ

ТРИ ПОРТРЕТИ

Франко — Стефаник — Оркан.

Ціна 2 зол. 20 сот., поштова пересилка 30 сот. Можна дістати у всіх українських книгарнях.

„Всі три портрети це зразки мистецького літературного малюнку та характерології. Їх головна цінність лежить у виведенні наскрізь людських прикмет грьох письменників“.

„Прагер Прессе“.

Зелене і червоне.

Львів, 16. вересня 1937.

На днях помер у Львові у глибокій старості і майже в забутті один з основоположників та ідеологічних керівників польської трудової партії (П. С. Л.) і 6. сенатор — Болеслав Вислоух. Народним трибуном у роді пок. Гната Дашинського, що вогненним словом умів потягнути за собою маси, не був Вислоух ніколи і взагалі на трибуні виступав дуже рідко. Був політичним учителем-педагогом польських селянських мас як редактор „Післящезя Люду“, біля якого гуртувалися перші кадри польських селян, над якими дещо пізніше обняв команду трудовий трибун демагог Ян Стапінський, учень найбільше меткого мазурського демагога екс-єзуїта ксьондза Станіслава Стояловського. З цієї школи й вийшли перші мазурські посланці провідники у хлопський сукмані: Якуб Бойко, брати Поточки, Кремпа і щойно ген пізніше теперішній мазурський божок Вінценти Вітос.

Польське Стронніцтво Людове у своїх починах, ведучи боротьбу зі всемогучою тоді в Галичині шляхотською мафією та її союзником римо-кат. клиром, з природи річи не могло ставитися вороже до українського руху і наших змагань у Галичині; зрештою наша практична політика і соціальна програма була дуже зближена до програми людовців. І ще одне. Між першими, так сказати, практичними іструкторами наростаючої польської хлопської сили були і деякі українці, що перші в краю розпочали політичну працю серед мас і мали вже деякий досвід. І на терені галицького союму наші посланці, численніші від людовців та з без порівняння більшою політичною рутинною, були теж у неодному вчителями — особливо посол д-р Еуген Олесницький — своїх товаришів з П. С. Л.

Часи змінилися. З поліційно-прескрибованої колись і безпощадно клиром поборюваної партії (зокрема тарнівським єпископом Валенгою) виросло П. С. Л. на керівника мазурських мас у Західній Галичині під проводом Яна Стапінського вже в довоєнних часах — після введення в Австрії загального виборчого права до австрійського парламенту, куди вже в 1907. р. дісталася поважніша скількість людовцевих послів. Станули вони зразу поза Польським Колом, як офіційною і всемогучою польською репрезентацією у Відні. Та їхній провідник Ян Стапінський, заманений ріжними обіцянками, здається, і зовсім реального характеру, перенів невдоволю своїх однодумців до Польського Кола, що остаточно й було початком кінця його політичної кар'єри.

За якийсь час в опозиції до Стапінського ставув молодий, здібний, дуже амбітний і неперіричний у засобах боротьби з протинником, але з малою — навіть як на хлопського провід.

Навіть при скромній платні можна дістати на до-
гідні рати супергетеродину високої класи

ФІЛІПС СУПЕР 4-38

ника — освітою, Вінценти Вітос, хлоп-бідняк з Вежхославів біля Тарнова. В партії счинився роадам. Проти „Пішцяля Люду“ повстав „Піст“, якого напрям у мазурському селі остаточно переміг. І з цим вже з самих початків відродженої Польщі вплив на верхи й обнижжю Вінценти Вітос, „хлоп з секерком за пасом“, як дехто з польської ендеції згідно про нього висказувався. Дійшов він і верхи влади як трикратний прем'єр і самі людвці стали пануючою партією та найбільше рішальною в парламенті і в коаліційних урядах. Остаточно скінчилося так, як сказано у „Веселю“ Виспанського: „Милесь хаме злоти руг, зостал ці сен сно шнур“. Прийшло Берестя, процес, засуд і втеча на політичну еміграцію. Запала і партія, в якій знайшлося багато „Іберайферів“ у таборі правлячої санаяі. Зродилася опозиція серед людвців — на думці маю територіально тільки Галичину — у всіх злучених після Берестя відділах віджила на тисяч відсотків демагогія. Після коротких періодів флірту почалися і репресії, що знову у свою чергу зродили своєрідне підпілля у мазурському селі. В допомогу людвцям прийшла затяжна криза з нуждою на селі і нові виборчі закони до територіальної самоуправи і парламенту з вислімінуванням людвців; прийшла ще спроба флірту людвців до маршала Сьміглого Ридза — і відомі події з половини серпня ц. р. з масовим арештуванням людвчих провідників та енуціяцією прем'єра ген. Славой-Складковського.

На вершці своєї могутності думав Вітос про зелений інтернаціонал для протидії третьому московському інтернаціоналові. Відбув навіть подорож до Болгарії для відвідин тамошнього селянського прем'єра Стамбулського. До спілки мав стати і хорватський селянський провідник Степан Радіч. Оба останні згинувли насильною смертю і розвіялися Вітосові мрії про панування зеленого прапора.

Сьогоднішнє політичне життя серед поляків розбите. Не вдалося спроби з рр. 1928 до 1935. з веденням державного польського судна без участі політичних партій. Восени 1935. р. роз'явлено формально Безпартійний Блок співпраці з урядом і його творець полк. Валеріан Славек відійшов у цілковиту політичну тінь. На політичному овіді в Польщі появилася новий чудотворець! — як це сталося майже звичаєм у Польщі — теж високий військовий старшина, полк.

Адам Коц. Зродилася концепція Обозу Зєднєння Народового (ОЗОН), яку монтують від місяців, на сільському відтинку при допомозі сенатора ген. Галіци. Невідомо ще, які остаточно круги польського громадянства обхопить нова організація, зате з промов ген. Галіци відоме її становище проти нас. По суті не відбігає воно далеко від знайомих резолюцій різних „Звйонзків“ офіцерув резерви“ чи концепцій проф. Ромера.

Нема і даліше єдності також по стороні польської опозиції, що її творять три головні польські політичні угруповання — ендеція з прибудівками з права та ПСЛ і ППС зліва. Не вдалося досі заходи комуністів для створення т. зв. людвчого фронту як і суцільного тактичного об'єднання людвців і непесівців.

Польська опозиційна правниця — ендеція — і польський опозиційний центр — людвці — вже здавна об'єднані на протиукраїнському і проти-жидівському фронті. Ніхто інший, як Вітос був одним з головних авторів колонізаційного походу на „креси“, ніхто знову інший, як мазурські селяни — і то саме передовсім зпід зеленого прапора Вітоса — користали й користають ще й сьогодні з практичного виконання закону про земельну реформу. В копичинецькому повіті є навіть окрема кольонія-громада Вітосувка, названа в його честь.

Величезна більшість польських селян невдоволена з теперішнього режиму. Це, здається, і для уряду не є ніякою таємницею. Невдоволені є і кольоністи на „кресах“, що сподівалися великої допомоги для себе від уряду, якої він з фінансових причин дати їм не може. А більшість серед кольоністів у Східній Галичині творять беззастережні прихильники Вітоса. І вони саме несуть високо його зелений прапор та творять підставу розкладового елемента у східно-галицькому селі, хоч мають без порівняння далеко менше причин до невдоволення, як їх українські сусіди-автохтони, яких предки і вони самі зрошували своїм потом панські лани, що їх тепер дістали кольоністи. Останні засіли теж і в самоуправних установах, що часто є під їх впливом, бо не допущено там українців. Нема тут симбіозу між українським селянином і кольоністом. Причини цього явища не треба вивчати. Вони, думаю, зрозумілі для кожного.

Очевидно, кольоністи не мають і політичного впливу на наше селянство, не зважаючи на крайне радикальні гасла соціального характеру,

які воно чує не раз від кольоністів. З психологічного боку при загальному національному о-свідомленні нашого східно-галицького села і не диво, що з дуже маленькими винятками наше село протиставилося недавньому страйковій людвців і тому він і не вдався від Ярославна на схід. На цьому саме терені не було ніколи теж колишнього провідника мазурських селян Шелі з різницею панів 1846 р., як і не було перших великих жидівських погромів у 1898 р., для здушення яких австрійський уряд увів був нагаді суди, одинокі цього роду явище в Галичині в австрійських часях. І Шелі і жидівські погроми були тільки в Західній Галичині! Там теж тільки були масові пікетистські по дорогах, які насильно громили тих, що їхали до міста і роззброювали поліцію. Епілог відомий — 42 трупи, маса арештованих і суди. На основі офіційного звідомлення ПАТ-а арештованим членам управи П. С. Л. та багатьом іншим діячам людвців закидають напади на станиці поліції, знищення повітового авта, знищення різних фірмюнок, знищення жидівських крамниць, протидержавну діяльність і недозволених агітацію. Масові арештування були передовсім у ярославському повіті. На терені цілого тернопільського воєводства арештовано 39 людвців і віддано в руки суду.

Як сказано, влада пристосувала репресії, що у своїх розмірах дуже й дуже ще далекі від відомих їм репресій у Східній Галичині з 1930 р., хоч тоді тут не було нападів на поліційні станиці та роззброювання поліції. Остаточно страйкову акцію людвців влада зліквідувала. Зелений прапор ще не затріомфував, а у Східній Галичині виявилася наглядно при цій нагоді, що людвці оточені українським морем і ніяк масова акція тут їм не вдасться.

Не вдасться, не зважаючи на крайне радикальні гасла і допомогу червоного елемента, який відіграв без сумніву свою роль у страйковій акції людвців. Людвці селяни радикалізуються дуже помітно при допомозі свого скритого червоного союзника і зелена барва їх прапора прибирає шораз більше барву червону.

Які підсумки політичної натури з недавньої акції людвців зробить влада, зокрема на українському відтинку, покаже недалека майбутність.

С. Б.

Ширіть наш часопис!

ДОМІНКА.

ПАЦІЄНТ Ч. 23.

Недільне сонце мало весняні промені і вони падали на шпитальну сажу і навіть найбільше безневідним вливали краплину надії. На білих лакованих стінах відбивалося каштанове волосся молодого лікаря, що переходила від ліжка до ліжка, терпеливо та приязно, залишаючи кожному якийсь слово ради або потіхи.

Коли вийшла із салі, присіла на лавочці в коридорі і закурила папіроску.

— Чи вже скінчили свій ранішній обхід, пані Дітмар? — спитав її перший асистент, проходячи мимо.

— Ні, трохи відпочиваю перед найнеприємнішою працею — відповіла з усміхом.

— Найнеприємнішою? Це хіба пацієнти першої класи? Чи я відгадав?

— Це не було важко, пане доценте. Зрештою сама не знаю, чому я люблю їх менше, ніж інших недужих. Поправді то я даю собі з ними легку раду.

— Ви ж так досить енергійні. Найкраще буде, коли будете поводитися з ними так само як з усіма іншими. Вони ж різняться від бідніших тільки тим, що мають гроші. Бо так то не менше нещасливі та безпомічні як усі недужі. Коли приходжу до вашої салі після вас, то бачу, як пацієнти тужать за вами.

— Але ж, пане доценте — боронилася д-р Ева Дітмар червоноюччи — я попросту люблю своїх пацієнтів, ось і все. Мушу ще послухати вашої ради і так само поводитися з гістьми з першої класи. Но, до побачення за обідом, правда?

— Так, так... ми нині їмо разом, так виходить зі служби. Я вже голодний.

У кімнаті ч. 23 пацієнт спав. Це був зовсім новий недужий. Коли лікарка відчинила двері, він прокинувся. Не столик біля нього сидянок стояв нетиканий.

— Але ж це нечуване!

— Що таке? — спитав недужий.

— Ви взагалі нічого не їли. Мені здається, що пацієнтам першої класи ведеться за добре. Попросту розпечені. Може би завести для них голодівку на один день? — перейшла вже у лагідніший тон, після першої спроби проявити свою енергію.

— Я не маю апетиту, пані доктор. Я живу тільки любов'ю.

Д-р Ева Дітмар поглянула на молодого трохи здивована і трохи зацікавлена. „Дуже гарний чоловік...“ подумала мимохіть і спитала:

— А когоч ви так любите, пане... — і тут поглянула на табличку, що висіла вголовах недужого — пане Іжинірі Ендрсен?

— Кого? От хочби всі молоді, гарні блондинки... годібно тоді, коли вони вміють чудово червоніти.

— Коли ви гадаєте, пане Іжинірі, що такими словами мене зворушите, то дуже помиляєтеся. Ви здається забуваєте, що перед вами стоїть лікар.

— А чи лікарка не може тішитися, коли якийсь молодець, хочби такий як я, ясно — в нормальному стані, починає подивлятися її і навіть закохується в неї?

— Ні! хіба, що це булоб поза шпиталем! А що вам бракує крім хоро розбурханої уваги? Я мушу вас оглянути.

Вона випитувала, що йому бракує, прислухалася до його серця, обстукувала. Її погляд був дослідний, уважливий як погляд лікаря, що не пропускає ніякої докучки. „Дуже симпатичний, нещасливий молодець!“ подумала. Аліска зала поважно і ділово:

— Ви мусите добре відживлятися, пане Іжинірі.

— Але я не можу.

— Навіть тоді ви не моглиб, якби цим ви мали мені велику приємність?

— Коли так, то я буду дуже старатися, пані доктор.

Увечір, коли лікарка після служби положила на твердому службовому ліжку у дижурнім кабінеті, вся одягнена витягнула руку по журналі на столик. Вона лежала із заклопотаними очима і думала про пацієнта з кімнати 23 Іжинірі Валентина Ендрсена.

„Якби я тільки могла зробити його здоровим, зовсім здоровим... Але він здається ніколи не видужає з таким серцем... Попроба можлива і це може тривати довгі роки... але чи він може стати зовсім здоровий? Такий симпатичний і приємний хлопець!“

І почала думати над роками своїх студій, як вона десь за дном, ніч за нічю сиділа над книжками, щоб усе знати, щоб усім допомогти... Вона думала про недужих, про свою власну молодість, якої вона не мала і з якої залишилась їй тільки та приємність, яку має лікар, коли нещасливій людині може допомогти.

Вона мала довкола себе — мужчин-товаришів, що звертали на неї увагу, навіть пропонували їй своє серце, але вони всі були такі зловірі, такі життєрадісні, що для них треба було багато часу, щоб підтримувати знайомість. Але авесь її час належав недужим. „А той недужий Іжинірі — її думки знову звертали до того самого кола — міг би мене вже більше цікавити. Чи тому, що він пацієнт? Ні, тому, що хотілаб дарувати йому життя... трошечки поправити його здоров'я... Та чи цього самого я не бажую собі з усіма іншими пацієнтами? Ні, тут трохи інакше... я хотілаб його мати здоровим — для себе...“

Православна Волинь

осуджує москвофільську політику прав. єпископату.

10. вересня в день св. Іова, в Почаєві відбувся відпуст, на який прибуло до 30.000 прочан зі всіх кінців православної Волині, Полісся і Холмищини. Після Служби Божої відбулося на площі середмістя з дозволу волинського воєводи народне зібрання, на якому посли Скрипник, Тимошенко і сен. Маслов виголосили перед кількатисячною юрбою реферат про сучасне положення Православної Церкви в Польщі. Після того одностайно прийнято резолюцію, де в різкій формі осуджено політику митрополита Дениса і православного єпископату

в Польщі, поставлено домагання негайно скликати церковний Собор для упорядкування справ Православної Церкви і візвано церковну владу не робити перешкод до відмосковлення Православної Церкви на українських землях. Прийняття цієї резолюції зустрінuto гучними оплесками і ворожими вигуками на адресу митрополита Дениса, котрий мав бути в Почаєві цього дня, але довідавшись про це віче і не чекаючи від нього для себе нічого доброго, відкликав свій приїзд.

— 0 —

Модні пальта жіночі і мужеські
та убрання найдешевіше у фірмі
І. ШАПІРА Львів, Личаківська ч. 1.

Перед Святим Поляглих у Раві Руській.

Подаємо до відома, що деканальні уряди в порозумінні з парохіальним урядом у Раві Руській визначили традиційний День Поляглих на неділю 26. IX. з таким самим порядком, як і в минулих роках. Назначене Свято Поляглих відбудеться 26. 9. ц. р. без огляду на погоду.

Інші часописи прохаємо цей комунікат передрукувати.

Угода у Ніон та експлозія у Парижі.

Париж, 12. вересня 1937. р.
I.

Наради ніонської конференції закінчилися повним успіхом для Франції й Англії і то в одну мить. Браво дипломати! — пише нині майже одностайно вся париська преса, а тут можна би додати зовсім спокійно: Браво адміралам, бо коли ця конференція закінчилася так скоро, то це сталося завдяки попередній угоді великобританської і французької адміраліції, а дипломати тільки підписали вже заздалегідь улажений текст.

СССР не допустили до контролю Середземного моря. Англійська і французька адміраліція були одностайні в цій справі. Туреччина, Греція і Югославія станули теж лавою проти тоїзми безнних кораблів Світіщини. Отже Велика Британія і Франція беруть на себе обов'язок зацвести лад на Серед. Морі. Італія і Німеччина, якщо забажають можуть прилучитися до тієї акції, але, без огляду на рішення Риму й Берліна, Англія і Франція заведуть морську воєнну поліцію та охорону торговельних кораблів усіх національностей поза межами національних вод Іспанії.

Майже в тій самій хвилині — це перший рішучий і мабуть не останній спільний виступ Великої Британії та Франції — в год. 10-й вночі аналізують у Парижі у воздух два будинки — домівки французького патронату (працедавців великого промислу).

II.

Мимохіть насувається на думку досить недавній спогід: кривава ніч у Кліші прийшла на це у відповідь на блискучий успіх воєнної фран-

цузької позички. Чи ж та сама темна мафія ділає і тепер на терені Франції? Французька публична опінія домагається якнайскорішого арештування атентатчиків. Ліва преса вказує на фашистів, як на спрчинників того замаху, а слово „провокація“ великими буквами займає цілі газетні колонії. Національна преса, навпаки, твердить, що ті бомби є природним наслідком демогогії „людового фронту“.

Наведемо для відзеркалення тих протилежних думок два голоси:

Міжнародний Протиялькогольний Конгрес довігає до кінця.

Варшава, 15. вересня.

XXI. Міжнародний Протиялькогольний Конгрес довігає до кінця. Вчора закінчили теж свої наради жінки-абстинентки, зважаючи жіноцтво цілого світу до скріпленої боротьби з алькоголізмом та домагання введення в усіх школах обов'язкового навчання алькогології.

На Конгресі є одинока українка п. д-р Носковська, яка — що при нагоді простуємо — не не репрезентує Українського Лікарського Т-ва, але бере в Конгресі добровільну участь, навізуючи контакти з чужоземними абстинентками.

У середу закінчився теж I. католицький абстинентський конгрес, який радив при участі папського нунція і стягнув представників цілого католицького світу.

Врешті замкнув свої наради також євангелістський протиялькогольний зїзд.

Українська мистецько оформлена вистава і надалі притягає багато чужинців. Закордонні журналісти докладно фотографують усі українські експонати.

Всеж таки це найкращий шлях.

— Забезпечити собі завтра, це найважливіше і... найважче.

— Чейже заробляєш і тому не маєш причини нарікати, а відложити дещо на чорну годину теж можна.

— Так тобі здається, мій дорогий, але це не так легко. Коли маєш жінку, дітей, видатки зїдають цілу платню. Ге, колиб то так в Америці...

— Ти непоправний оптиміст! Так, начеб в Америці діялися чуда! А може ти думаєш про славного Товнсенда, що виступаючи як кандидат на президентів Зєдинєних Дєржав проти Рузвелта, обіщав усім 50-літнім американцям доживотну ренту по 100 доларів місячно? По проєкті д-ра Товнсенда кожний мав мати за певнене майбутнє.

— Знаєш, це насправду був дуже гарний проєкт.

— Приманчивий то так, але не реальний, бо щоб його зреалізувати, як доказав проєктант, треба булоб сконфіскувати три четвєртих доходів великих підприємств і багатіїв.

— Всежтаки мусів зєднати собі багато голосів кандидат, що обіщав таку матеріальну безпеку людям у краю, де границя віку є границею зарібків.

— Нічо подібне. Д-р Товнсенд одержав таке мале число голосів, що сам усунувся з виборів. Він побачив безцільність своєї агітаційної кампанії. Американці практичні! Це було за гарне, щоб могло бути лїйсне.

— Гм, так кажеш, а однак ці практичні американці попадають в ентузіязм з приводу нєвідіотнішого рекорду й завжди находять час і гроші на того роду пописи. Були конкурси з великою нагородою для того, хто зумів найдовше висидіти на брилі лєду, для рекордиста, що їсть найбільше пайок мєса, вкїнци тепєр був і такий попис: два аматори перїшили себе звїємно по лїпї півтора доби. Переможець одержав 500 долєрів нагороди.

— Якщо вже маємо говорити про рекорди, то лишючи на боці американські дивацтва, щиро признаємо, що в нас є рекорди в іншій ділянці, що бїльше їмпонують і перш усього мають зовсім інше значіння.

— Насправду зацікавлюєш мене! Що маєш на думці?

— Інституцію, що з рекордовою точністю розділює щомісяця поміж широкі круги громадян великі суми й приспєрює краєві щороку тисячі вдоволєних і матеріально забезпечєних людей. Якщо ти таки ще не додумався, то звий, що маю на думці Класову Лєотєрію. Мабуть пригадуєш собі, що наш знайомий їнж-К. виграв тому пів року бїльшу суму на Класовій Лєотєрії і заложив фабрику, що знаменито проспєрує.

— Ах, так, це правда! Добре, що ти мені це пригадав. Зараз куплю в колектурі лєос. О статочіо щасливих не сїють, самі родяться.

— Краще скажи: щасливих не сїють, самі щасливий жєреб вибирають! Бажаю успїхів!

— 0 —

Кімната ч. 23 не належала до д-ра Дітмар. Вона заступала в ній тільки своїх товаришів у неділю. А все-ж і в будєнь, коли скінчило свою працю залюбки навідувалась до нього. Навіть коли була дуже втомаєна, сїдела при його лїжку, бо вони мали одне одному завсїди щось сказати. Вони будували плани, що буде, як він зовсім видужає, як вони виберуться на далеку прогулку автєм.

Ева вже не оглядала Ендєрсєн бїльш як пацієнта. Вона дякалася стєрдити поганій стан у нього, і так уже його блїде обличчє говорило їй за багато, а уста їнколи видовжувалися у таку синю стяжєчку, що мала охоту їх поцїлувати.

Настала справжня весна і вони обидвоє стали щирими приятєлями. Одного вільного вечєра лікарка сїдела при їнжїнїрі, коли нараз почувала, як він несподївано схопив її руку.

— Ево! — сказав він тихєм — піде своє життя і мріяв тільки про те, щоб аустрінгти таку жінку, як ви, Ево, змилосєрдїться надї мною і поцїлуйте мене!

Щось стїснєвало її в горлі і вона не могла йому відповісти. Вона підтримала його голову, нахїлившись до нього. По його всьєму тілі перїїшли судороги. Здавалось їй, що цїла вічність тягнється, заки вона відтулила уста від його уст.

На лєдушкє глїбше впав труп молодця.

+

Лїкарка склаєла сторїнки свого рукопису, який відчитала письменникові. Письменник мовчав, зворушений справжньою їсторїєю, яку почув. Не було в цїй їсторії нічого видуманого і нічого дїлетантського.

Вона перєрєвала мовчанку:

— Бачите, як це все кїнчїться, коли лікарка зазоблєється... Позавчєра його поховали.

І відвернулася.

Пєпєкл. я. б

— 0 —

Міжпарляментарна Унія в Парижі.

У часі між 30. серпня і 8. вересня ц. р. відбулися в Парижі наради Міжпарляментарної Унії. Міжпарляментарна Унія — це організація, що об'єднує всі парламенти світу. Належить до цієї Польський парламент. Українську Парла-

ментарну Репрезентацію заступав на цих нарадах її голова пос. Василь Мудрий. Його вибрали на засіданні, яке відбулося 7. вересня у Фонтенебльо, членом субкомісії для справ національних меншин.

По дорозі на світову виставу в Парижі.

(Від спеціального кореспондента).

III.

ВІДЕНСЬКІ ТОРГИ.

Мої сподівання були слушні: праські Торги кращі від львівських, а віденські ще кращі від праських. Це ствердження пражинь знайде своє безперечне завершення на Світовій Виставі в Парижі.

Як у Празі, так і у Відні агодошую свій приїзд у прасовому бюро Торгів. Велика звичливість, з якою зустрічають у цих бюрох закордонних журналістів, є природним осявом доцінювання реклами. Завдяки цій звичливості дістаю грузиний каталог безплатно і також потрібні інформації.

Віденські Торги відбуваються у двох місцях: у т. зв. „Ротунді“ в Пратері і в „Мессепаліст“ у 1. округу. Обидва виставові терени дуже просторі. Щоб перейти їх уважно, треба чимало часу. Два-три дні побути у Відні — мало, дуже мало. Стараюсь бути пильний та оглядаю зранку до вечора, не рахуючися з фізичною спроможністю, а з годинами, в яких Торги працюють.

„Ротунда“ представляє квадратний пасаж з круглим будинком у середині, який має 5 виставових перетинів з ядром — кругленьким павільйоном, що його в цілості зайняла фірма „Телефункен“. Крім того від сторони західного порталу стоїть на великій площі велика маса павільйонів, від маленьких — самостійних до великих збірних.

Перше, що я розглядав з великою цікавістю — це пластикне представлення гамбурського порту з поодинокими пристанями, кораблями і човнами. Це щось дійсно гарне, величини 15×7 метрів. Подібну пластику, хоч у значно меншому розмірі, зате зі світляними ефектами, дали італійці у своєму відділі. Є це пластика Трієсту і Фіуме. Остання за натисненням відповідного гудзика показує електричним світлом бажаний об'єкт (при гудзиках він зазначений).

Зупинитися при цій тій різноманітності експонатів, що їх виставляють на „мессі“ правдиві австрійці означало б дати величезний, хоч може декому й цікавий реєстр усяких артикулів. Обмежуюсь до більш поверховних вражень, що їх залишили в мене оглядини цілого виставового багатства, вважаючи, що наші люди, які ділово цікавляться якимись артикулами чи шукають за господарськими можливостями, повинні старатися потрапити на Торги до Праги і до Відня. Тут вони можуть багато довідатись, навізати взаємні і — навіть знайти варстат праці, коли мають якусь готівку. Діло в тому, що багато виставляючих фірм, особливо на віденських Торгах, шукає зв'язків із закордоном. Вони готові віддати заступництва, продати ліценції для виробництва, тощо. Це міг я ствердити в багатьох моїх розмовах, причому зустрічав артикули, на яких можна добре заробити. Вважаю, що передовсім наш КРУП при Технічному Т-ві і Промбанк повинні висилати туди рік-річно, чи навіть двічі в рік*) свого представника, який досліджував би різні можливості, що їх можна через аналогію мати також на українському ґрунті, який збирав би інформації про представництва, технічні винаходи і машини, тощо. Ці відомості можна навіть добре „згрозешити“, як теж і заробити на посередництві у навізанні зв'язків. Навіть у господарських справах повинні ми черпати зразки безпосередньо також із закордону, не відкидаючи очевидно і зразків польських (особливо західної Польщі).

Для прикладу: При одній з виставлених машин Зінгера (багато з них є саме в руху) зулялюсь. Це спеціальна машина до мужських ковнірів. Звід аручних рук працівниці шораз виходить новий ковнірець (очевидно, був уже скроєний). Питаю: кілько за годину їх викінчить? Відповідає: 90 до 100 шт., рівнодушно

якої форми і з якого матеріалу. Приглядаюся роботі. Здається вона зовсім проста. А чейже всі ми українці, купуємо і носимо чужі ковніри від спортових починаючи, не смокінгових „фатермердерах“ кінчаючи. Невжеж не могли ми створити цілий десяток таких виробничих варстатів? До того треба тільки вміти скроїти різні роди ковнірів, а вся інвестиція — одна недорога машина!

А ось даліше: В довгому павільйоні т. зв. „малих звірят“, де царюють багатством кольорів золоті фазани, виходжу величезну кількість ангорських криликів. Побіч чимало столів з виробами з ангорської вовни. Між ними правдиві цятки. Столи оточені інтересентами, не тільки краєвими, але й заграничними. Ці артикули призначені — як довідуюсь — у великій мірі на експорт і з виробництва їх живе маса людей. А чейже дивитись, як на ваших очах стрижуть анг. крички, як на простенькому коловоротку витягають з вовни нитку, як з цієї нитки плетуть різні речі. Таке це все просте, не вимагає капіталів, а дає добрий заробіток.

Виставові стійлища скрізь дуже добре з рекламного боку поставлені. Деякі (як нап. Майнлі в „Ротунді“ і Герцманського (різні жіночі матеріали) в „Палаті“) — це мистецько-рекламові шедеври, перед якими стоїте мов вкопані довгий час і подивляєте людську помисловість. Рух скрізь дуже великий, значно більший навіть, ніж у Празі (що правда, там був я саме на жидівський новий рік, отже жидівських інтересентів, які особливо зі Словакії роблять звичайно великі обороти, тоді не було). Велике зацікавлення викликають радіові апарати, що прекрасно вивінені і відзначаються ощадністю у струмі, даліше артикули для зимового спорту (м. ін. кийки для лещат тепер зовсім тонкі з тонкіну, теж обтягнені рибячою шкірою або спеціальною масою, а тарелі при них виключно металеві — алюмінієм або сталлю). Цікава будова кафлевих печей: всі вони зовсім низенькі. В „Ротунді“ зі значніших артикулів, що мають попит і серед численних торговельних висланців закордону (м. ін. Польщі), виставлено: електротехнічне приладдя, годинники, залізни і металеві вироби бюрові (особливо машини до писання), тріскоогненні печі, тощо.

Великі маси відвідувачів збиваються в пасажу „Ротунди“, де приміщена харчева вистава. Хоч я вже ситий від порції італійського різотто (риж „сплендоре“, гриби і горох, усе те посипане пармезаном), не можу впертись спокіс покоштувати різних мало відомих у нас лакоминок. „Альпемільхцентрал“, яка перед „Ротундою“ побудувала дві альпейські хатинки і продає усякі молочні вироби до знаменитих тісточок (холодних і гарячих) включно, має тут м. ін. також молочний бар. Тут дістанете не тільки безалькогольні молочні напитки зі смаком ананасу, ванілії, тощо, але теж справжні коктейлі з алкоголем, перемішаним зі сметанкою („Александр“, „Фаворі“ і т. ін.). Оче-

видно, що стійлище в облозі. Збут кольосальний. Багато, особливо чужинців, питає за рецептами і дещо дістає друком. Загалом у харчевій „мессі“ дістанете все, чого забажаєте, навіть кусень гарячої гуски чи курки, яка смажитись на ваших очах у великій електричній печі. В одному з окремих павільйонів зустрічаю виставу австрійського „Імкергеноссеншафт“-у. Мимохиті нагадую наш „Рій“ у Львові. Які великі можливості виробництва дає мід! Згадана кооператива виробляє і виставляє масу різко-редного печива, медових напитоків, медових цукорків. Загалом коли ми при кооперативі, то кооперативні вироби дуже сильно в австрійський ґрунт. Вистане згадати, що до 4.067 кооператив належить 1 мільйон членів. З правдивою приємністю оглядаю опатентовані моделі збіжних сілосів, складових кооп. домів, установ, на які ми ще досі не спромоглися.

Назовні „Ротунди“ — як я вже згадав — є маса окремих павільйонів. Між ними найбільш цікаво сільсько-господарські: два з расовою худобою (багато з кокардами на хвостах або шарфами через черево, як відзначення) й один „Райхсвербунд“-у, де агроном мав би бодай два дні що студіювати. Там також квітам віддано стільки місця (для троянд окрема сая, неймовірно запашна), що хочби ви не знали віденця, то легко відгадаєте його любов до квітів. Незвичайно цікавий теж павільйон австрійськими винаходами. Що за помисли! Годі їх тут згадувати, бо їх дуже багато. Ліценції на виробництво можна дістати. Отож бюро інформаційне має чимало роботи з полагодуванням запитів і згодошень. Особливо велика кількість машинових експонатів: промислових і сільсько-господарських: мотори Дісла і деревно-газові, гідравлічні преси, помпи різного роду, будівельні машини і даліше: сіялки, молотилки, тощо. Бачите тут промисловців-багатіїв і тирольців-селян як ходять журливо між машинами та обмірковують, рішечись урешті на купно. Є також чимало покупців зза кордону.

„Мессепаліст“ — це одноповерховий величезний об'єкт за пам'ятником Марії Терези. Тут найбільший попит має шкільна геліантерія, якою захоплюються англійці й американці. І дійсно: чудеса можна знайти в цій геліантерії! (Для панів буде цікаво почути, що у Відні починають лянсувати вже.. дерев'яні торбинки). Великий попит є теж на мистецькі фаянси і теракоти, на мистецько-промислові бронзи, на краватки і краваткові матеріали (мужчинам для інформації: шляфроки з краваткового матеріалу є тепер останнім криком моди), на забавки (які чудесні стійлища з ялинковими окрасами — мов у казці!), на альпейські строї (дуже також до Англії й Америки!), на запальнички (яка різноманітність комбінацій!), на жіночі строї, футра, меблі (також спеціально селянські), тощо. Великою популярністю тішаються окремішні вистави п. н. „Молодь при праці“, „Мистецтво в ремеслі“, тощо. На ваших очах працює чимало людей. Взагалі треба зазначити, що скрізь можна запримітити тенденцію динамізму на виставах. У Празі на Торгах, щоб показати людям дивни, два хлопці безупинно їх перекладають і ви маєте змогу побачити замість 10—15 зразків — 50 до 100. Це сильніше момент динамізму виступає у Відні. Тут на ваших очах працюють машини, обробляють метал, опрацюють книжки, печуть печиво, роблять тукти, наповнюють їх тютюном та пахнуть і т. ін. Це відвідувачеві значно злегшує оглядання і менше його мучить, а краще інформує.

Два дні але тут дощ безупинно. Це, очевидно, некорисне для такої імпрези, як Торги, тим більше, що вони тут розділені на дві далеко від себе положені партії, а частинно відбуваються й під голим небом. Та не вважаючи на дощ фреквенція велика. Це свідчить, якою атракцією є віденські Торги.

Відень 11. IX. 1937.

В. Несторович.

На допомогу студентству.

На фонд допомоги академічній молоді зложили в Адміністрації „Діла“ даліше: Іван Савків, ем. упр. школи в Кодомі, зол. 3.—, Студентська молодь у Радехові з вечерниць зол.

20.—. — Нині виказуємо зол. 23.—. Досі зложено разом на фонд допомоги українській академічній молоді в Адміністрації „Діла“ 1.215.20 золотих.

Курди капітулюють.

Зі Стамбулу прийшла вістка, що шейх Різа, 90-літній провідник курдських повстанців, який вів партизанські операції проти Туреччини, піддався туркам. Прийняв капітуляцію, що тепер

покінчують постійні курдські повстання. 300 курдських провідників стане небагом перед судом в Анкарі за участь у повстанні.

*) Віденські Торги, як і праські, відбуваються двічі в рік: на весну і восени.

ЖІНОЧА СТОРІНКА.

Що робити?

Початок шкільного року не для всіх був однаково радісний. Тоді коли одні йшли до дальшої класи і зустрічали там товаришів минулорічних, знайому атмосферу, з якою вже попередній, а то й попередні шкільні роки, іншим доводиться починати шкільний рік з товаришами молодшими, незнайомими, яких ще минулого року вважали за „смаркачів“, з якими і говорити не варт було. Тут упокорення і почуття меншвартності є товаришем такого невдачника. Є ще одна категорія учнів — це ті, що їх поважачі іспити скінчилися фіяском, яких недопущено до мурів середньої школи. Коли батьки тих, що через невдачі в науці, недугу чи яку іншу причину вже примирилися з тим, що дитина буде „репетувати“, звикли до тої думки і прийняли вже якесь рішення в тім напрямі, то батьки другої категорії невдах часто тратять просто голову і не знають, що далі робити. Мама часто світу за слізами не бачить і здається їм, що вже все життя дитини назаважди зіпсоване.

А саме тут треба найбільшого спокою і розсудливості. Мама (бож вона найліпший анавець своєї дитини) мусить тут енергійно стати на боці дитини і знайти причину невдачі та розумно з отвертими очима, відкидаючи всі пересуди і свої мрії про головокружну кар'єру, яку мав би зробити її пестій, направити життя дитини так, щоб у майбутньому ця шкільна невдача не мала далекосяглих наслідків.

Та наші мами роблять щось протилежне. Прийшла до мене щими днями молода дівчинка по пораду, що має далі робити. Не знаю її і ба-

вчитись та в чомусь одному спеціалізуватись. Бути продавачкою у крамниці з матурою не більш почесно, ніж бути доброю господинею на своєму господарстві чи власничкою якоїсь робітні або підприємства, а матеріально воно напевно ліпше забезпечить.

Чи „їй“ вільно бути старшою від „нього“?

Як часто це питання виникає в житті! Як часто було воно причиною не одного поспованого життя. Як багато різних аргументів „за“ і „проти“ висувається, коли заїде десь дискусія на цю тему. Страх перед тим, „що скажуть“, „як на це подивляться люди“ спинив уже не одну жінку, що була може старша на кілька років від людини, що її поза тим віком цілком відповідала. У нас, на жаль, ще й досі застановляються над цим поважно не тільки ті, що побіраються, але головню ріжні „приятельки“, тітки та „добрі знайомі“ і тим затроюють не одну щасливу хвилину та посилають біду відданицю, що є старшою від свого нареченого відразу в нове життя з осудом — „з то-го не буде нічого доброго“. А проте в більш поступових народів це питання вже відійшло в далеку минувшину.

В Англії, Америці та й в інших краях шлюб старшої на рік-два чи й більше жінки з мужчиною, якого вибрало собі її серце зовсім не дивниця, а скоріше є на денному порядку. Там навпаки, таким подружжям пророкують

Пишу ці рядки для тих, що їх дітям „не їде“ якийсь в школі, що тепер або мусять другий рік науку в тій самій класі повторювати або чекати ще рік, поки знову будуть вступні іспити, які ще невідомо як випадуть. Нехай родичі тих дітей добре застановляться над сучасним становищем у світі та над здібностями і нахилами своїх дітей а також над власними матеріальними засобами та не марнують даром часу і сил дітей, а відразу направлять їх життєву підготовку на правильний шлях.

Х. К.

жінка на височині, про яку не дбали жінки минулого століття, хоч і були вони чесними, гарними та дбайливими мамами родни і господинями дому.

Отже дивно, коли у нас ще й тепер часто виникають дискусії на тему „її“ та „нього“ віку та коли цей вік буває перешкодою щастя двох людей. Такі дискусії аж надто часто трапляються в нашому товаристві і може спиняють тих несміливіших в їх намірах.

Може за далеко ненормальніше явище требаб уважати подружжя на багато років старшого мужчини з молоденькою дівчиною, що не знає ще життя і якою здебільша кермує тільки матеріальний інтерес. До таких жінок повинно би громадянство ставитись з гострішим осудом, ніж до тих, що в подружжі шукають дійсної повноти життя.

Тепер у світі все їде прискореним темпом і може у цих поглядах зайдуть в нашім громадянстві радикальні зміни.

Т. Доля.

Тріюмфальний похід

нової української косметики

„МЕРІДА“

з місяця добуває признання наших гарних пань

„МЕРІДА“ це краса здоровля довіря.

чила того дня вперше, але розум, з яким вона говорила про свою дальшу науку відразу прихилив мене до неї. Не їде їй наука в гімназії, не знає вона якогось одного предмету, а без нього не пускають до дальшої класи. Що робити? Мама конче хоче, щоб доня скінчила гімназію, а доня розуміє, що це їй тяжко буде тай не знає, що по гімназії робитиме. Випитую про маєтковий стан, про родину. Довідаюсь, що родина досить заможна, є досить поля і взагалі господарство немале. Булоб на чім господарювати, навіть по поділі всіх інших дітей. Починаю допитуватись, чи любить моя молода знайома господарювати. Здається, що досить любить і в кожному разі не має нічого проти господарства. А що, якби вона пішла до господарської школи? Та вонаб і пішла, але мама конче тої матури хоче. Сама вона за матурою не дуже і видно, що до тої класичної науки з ріжним

далеко краще і довше співжиття. Вважають там, що молодший мужчина все потребує опіки і добре, коли таку опіку він найде у досвідчній, розсудливій жінці. Жінкаж все має потребу кимсь опікуватись, про когось дбати, комусь догосподувати і когось пестити.

Сучасна жінка цілком інше сотворіння, ніж були її сестри кількадесять років тому. Навчилась вона сама боротись з життям. Як часто заробляє вона не тільки на власне життя, але й життя родини. Не потребує вона тепер чоловіка тільки для того, щоб утримував її, забезпечив її родину. Не дивиться вона на нього як на „вище ество“, яке може подивляти, коритись йому. Що вміє „він“ те вміє і „вона“. Той, якого шукає сучасна жінка не може бути тільки „володарем“, але мусить бути другом, товаришем у всіх життєвих радощах і болях, які жінка потребує з кимсь ділити. Не хоче сучасна жінка бути тільки „лялькою“ для прикраси салону свого пана і його потіха. Вміє вона сама працювати і давати собі раду в житті, має вона і своє самостійне становище в громадянстві чи то завдяки своїй освіті, чи займаючи самостійно якусь посаду, чи врешті як громадська діячка, суспільна праця якої приносить користі для загалу і за це її шанують.

Інакше виглядає сучасна жінка, ніж виглядали її сестри колись у тому самому віці. Спорт, гігієнічні умовини життя, про які кожна культурна жінка дбає, а навіть і розумна косметика, яку тільки провінціалки відкидають ще як щось згіршуюче — дозволяють сучасній жінці бути довго свіжою, сильною і привабливою. „Зловленням“ жениха не кінчається завдання сучасної жінки, вона хоче ще й „утримати“ при собі свого товариша на завжди, а тому дбає, щоб і в щоденному житті бути все для нього привабливою і цікавою.

Своєю освітою і розумом не уступає сучасна жінка мужчині і може бути йому дійсно товаришкою, з якою він поділиться і своїми поглядами на літературу, мистецтво, політику та ріжні суспільні проблеми. Тут уже не мовчить вона як колишня „гусонка“, а має щось і сама сказати, уміє свій погляд обстояти та викликати цікаву дискусію, за чим часто йшов чоловік шукати десь між товаришів. Давніше шукав мужчина у жінки краси фізичної, тепер у неменшій мірі шукає краси духовної, змісту та зрозуміння своїх потреб. Цим стоїть сучасна

Ріжне.

Вітаміна В. засобом проти свиння. Досліди над вітаміною В. американського інституту гігієни принесли позитивні висліди. Вітаміна В. знаходиться в збіжжі, дріжджах, жовтку, горіхах, печінці, серці і у нирках. Взагалі знаходиться у нашій поживі і виходилоб, що на нашому терені не повинніб світити голови, які дотепер вважають, що свинють від турбот і клопотів, і особливо з дідичности. Нові відкриття перечать тому частинно. Певно малі наслідки ділання у нас вітаміни В. походять з того, що лишається вона нестравлена.

Як відживлявати дітей у шкільному віці. Першою засадою повинна бути ріжноманітність поживи з перевагою вуглеводнів і товщі. У списі страв для шкільних дітей треба передовсім взяти на увагу картоплю та городовину. Хліб, булки, мясо та яйця відіграють у тім віці скоріше другорядну роль. Тепер модна дієта т. зв. сиріжкова для дітей шкільного віку є невідповідна з огляду на недостатню кількість калорій, позатим шлунок дитини в тім віці не гравить добре кормів сиріжкових, таке відживлення спричиняє часто недуги дітей в органах травлення. Мясо стосоване помірковано не приносить жадної шкоди дитині, навпаки — силить воно, побуджує апетит і підтримує справність організму, особливо при інтенсивному спорті. На підставі досвідів усталено, що у дитини старшого віку припадає на 100 калорій, 10 — на білок, 30 — на товщі, 60 — на вуглеводні. Молоко треба давати в кількості 300—400 гр. денно (на сніданок, на вечерю, на підвечірок) і у формі молочних кормів на вечерю. Треба оминати лакомство, що звичайно продається у дітей шкільного віку. Діти поза кормами передбаченими нормою дня не повинні у міжчасі споживати: морозива, тісточок, цукорки і т. п.

Практичні поради. ЯК НАПРАВИТИ ЛІНОЛЕУМ.

Для того вживаємо кіту, що складається з 7 частин шлемованої крейди, і частини деревляного трачіння і відповідної кількості покосу. Барвником може служити відповідна мінеральна фарба. Застосування в практиці такого засобу дуже добре.

Як чоловік зійшов на пана.

З автобіографією автора і карикатурою Е. Козака.

Веселе оповідання про молодця, що зводять із собою тяжку боротьбу: що вибрати — любов і добро „парця“, чи працю для громадянства. Оповідання повне гумору та багаторості.

Ціна книжки 2 зол. 50 сот.

ми латинами та іншим не дуже її тягне. Порішусмо, що поїде додому і буде умовляти маму, щоб дозволила їй йти до господарської школи. Ще обговорюємо, які може мати потім наслідки її господарська наука, навіть деякі пляни складаємо і дівчинка (поправді вже панна) відходить з надією і оживлена. Аби тільки мама погодилась!

І скільки таких випадків можна зустріти щоденно. Діти до науки нахилу не мають, волілиб щось іншого робити, а мами чи тати конче до тої „класичної“ науки амушують. Забувають такі батьки, що тепер інший лад на світі настав, інші вимоги життя ставить і що господарство чи ремесло тепер має не менший успіх, а забезпечення то в багатьох випадках дає ліпше, ніж середня освіта, після якої не має дитина змоги дальше вчитись. Матура не забезпечує нероз. Нехай середню освіту кінчить той, хто має нахил до науки та той, хто і далі буде

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Мати, що хотіла вмерти разом із 6-літнім сином.

Перед віденським судом станула недавно молода жінка, 32-літня Олена Едер, обвинувачена в тому, що бажаючи виконати самогубство вона хотіла потягнути на той світ теж свого 6-літнього сина. Її обвинувачували в змисленому вбивстві свого сина.

Одного дня мешканці дому ч. 39. при вул. Коппстрассе почули в помешканні механіка Едера голосний плач шістьлітнього Ериха: „Мамо!... Я не хочу вмирати!...“ Сусіди вломившись до помешкання і задержалися на порозі: кімната була повна газу, оба корки від газу були відкручені. В кімнаті було дві особи: мати й синок. Обоє ще живі. Мати останками сил доволікалася до вікна й відчинила його. Хотіла вискочити вікном, але вже не мала сил. Сусіди врятували матір і дитину.

Та й ця великої родинної драми вияснилася пізніше. Мати постановила відібрати собі життя. Однак не хотіла лишати свого сина,

хотіла і його „забрати“ зі собою. Але коли він став благати рятунку, вона відчинила вікно, бажаючи скінчити тільки зі собою. Це їй не вдалося — а коли вона прийшла до здоров'я, її поставили перед суд.

Причиною її розпучливого кроку було те, що її муж в грубий спосіб обходився з нею. Саме критичного дня він прийшов п'яний до дому, вибив її і поплентався назад до коршми.

Перед судом вона викликала у всіх дуже глибоке співчуття. Суддя спитав її: „Чому ви були такі дуже нещасливі? Аджеж часто трапляється, що чоловік обходиться з нею з жорстокістю, але це ще не достаточна причина до самогубства, а тим більше до такого подвійного злочину, який ви намагалися довершити“. Підсудна: „Мої сили були вичерпані... Я більше не могла зтерпіти...“ Суддя засудив її на 24 години арешту зі заміною на 10 шилінгів гривни, з припиненням кари на рік.

Еспансько-мексиканська любовна трагедія.

В Тампіко, центрі мексиканських нафтових піл, розігралася сенсаційна драма. Героями цієї драми були: американський нафтовий магнат Джон Бульварк. Його гарна молода жінка й один авантюрист, відомий пачкар кокаїни. Поодинокі акти цієї драми розігралися в еспанській Гранаді і в портовій спелюні в Ріо де Жанейро, де американський нафтовий король знайшов свою велику любов.

ГАРНА ЕСПАНКА.

Джон Бульварк, президент американського нафтового товариства в Мексику, відбув перед кількома роками подорож до Європи в торговельних справах. Вертаючись назад, він задержався на якийсь час в Еспанії. Одного вечора він прийшов до одної каварни в Гранаді, де він зацікавився одною молодою дівчиною, що там співала. Сороклітній багач, що свою блискучу кар'єру завдав як готельний хлопець, залюбився від першого погляду в гарній еспанці. Третього дня він заявив їй свою любов і запропонував їй спільну подорож до Америки, де він з нею одружиться. Еспанка, після короткої надуми, згодилася й тільки просила його кілька днів відпустки, щоб поглядити свої родинні справи в портовім містечку Аліканте.

Бульварк дав їй значну суму, щоб приготуватися як слід до подорожі, а сам виїхав до Сан Себастьяну. В дні від'їзду пароплаву з Кадиксу, мали стрітнутися разом у Гранаді. Американець очікував її в готелі, але дівчина не прибула. Тому він пішов до каварни, де він її стрінув перший раз, а коли її там не найшов, він змобілізував цілу армію детективів. Все даремно. Дівчина, що імовірно подала фальшиве прізвище, пропала без сліду.

У ПРИСТАНЕВІЙ НОРІ.

Літом 1935. р. поїхав Бульварк до Ріо де Жанейро, щоб відвідати філію свого концерну, яка знаходилася в столиці Бразилії. Вечором у товаристві свого приятеля прибув до одної портової спелюнки, де збиралося найгірше шумознижчя, всякі злочинці й торговці кокаїни. На сцені співала молода дівчина. Бульварк зблід. Він пізнав свою еспанську любов. Співачка помітивши американця — зімліла. Бульварк знявся з нею. Серед сліз наступило поєднання й ес-

панка обіцяла, що його більше не покине. Присла тільки, щоб не говорив з нею про її минулу.

ПРИМАРИ МИНУЛОГО.

Побралися на Флориді. Щаслива пара вернулася до Тампіко, де замешкали в величавій віллі. Бульварк представляв свою дружину як дочку еспанського маляря. Вони провадили достатне життя, влаштовували гучні прийоми. Всі гості захоплювалися чарівною панєю дому.

Одного дистопадового дня зайшов Бульварк разом із жінкою до одного елегантного бару. Ледаві всіли, з'явився якийсь чужинець, який усів зарз них при столику. Молода жінка смертельно зблідла. Вона сказала своєму чоловікові, що почувається хора і просила відвести її до хати.

ПІВДЕННО-АМЕРИКАНСКА ТРАГЕДІЯ.

Другого дня під час проїздки авто якийсь молодий вуличник подав їй лист. Пізнала письмом Це був приятель її молодості й давний товариш молодості, що з ним прибула до Ріо і з якого рук видерлася, щоб зачати нове життя. Її товариш шукав її цілими місяцями і врешті знайшов її у Мексику. Коли він довідався, що вона замужня, зажадав окупу в квоті 50 тисяч доларів, погрожуючи, що в іншому разі розповість чоловікові про її багату минулу. Бачучи, що її щастя zagrożене, нещаслива жінка продала свої дороговці й веліла зробити собі фальсифікати, щоб затаїти це перед своїм чоловіком. За продажу дістала 50 тисяч доларів, які зложила в означеному місці. Але на другий день отримала другий лист, в якому еспанець домагався останньої, як заявив, розмови. Вона згодилася, вони зустрілися в малій коршмі, де її одурманено наркотиком. Потім еспанець перевіз її на малий корабель, що відходив до Ріо.

Скоро світ з'явилася на кораблі поліція, яка шукала кокаїни і в кабіні найдені непристойну жінку нафтового мільонера. Еспанець застрілив одного поліца і в загальній стрілянні, яка повстала, сам згинув.

Невідома дівчина з Ріо, якій мільонер тепер усе простив, оповіда йому свою минулу. Обоє постановили покинути Мексик і перенестися до Злучених Держав.

Славні люди у кривому дзеркалі

Про славного польського піаніста Падеревського оповідають таку подію:

В Женеві якась молода кандидатка на піаністку добила в мистця доволі довго тієї ласки, щоб він подав їй кілька своїх цінних порад та завваг. Нарешті по довгих заходах вдалося їй добитися того, що мистець не тільки прийняв її, але вислухав теж сонату Шумана в її виконанні.

Після того Падеревський помовчав трохи і згодом заговорив:

— Ви мабуть знате, що Шуман думав про жінку, коли писав цю річ?.. Про жінку, значить про любовницю, про наречену... Чому ж ви граєте так, буцімто ви хотіли доказати, що він думав про свою тешу?

ПІМСТА ПОЛІЦАЙ

Жорж Мішель оповідає таку подію про іта-

лійського письменника Габріеля д'Анунціо:

Було це під час перших днів війни. На вулицях Парижа арештували на право й на ліво прохожих під замітом шпигунства. В більшості підозрілі були невинні і їх пускали негайно на волю.

Одного дня привели на поліцейний комісаріят якогось чоловіка, який робив на вулиці записки у своїй записнику.

— Ваше прізвище?

— Габріель д'Анунціо.

Комісар мало не зімлів. Д'Анунціо був тоді на вершці своєї слави. Його ім'я в Парижі викликало захоплення.

Очевидно почалися перепрошування, налскакування, поклони і т. д. Комісар відпроваджує поета до дверей і відтак звертається до поліцейця:

— Сподіюся, що ви не поводитися з ним нечестно?

— О, ні... Я знав, хто він

— Як ви знали, що це д'Анунціо, визначний італійський поет? Пошож ви привели його сюди?

— Перше, то щоб вирятувати його від юрби, друге... автім це особиста справа...

— Нема ніяких особистих справ. Прошу відповісти.

— Бачите, пане комісар, я був якось у театрі на службі і мусів тому вислухати до кінця псу добродія д'Анунціо. Признаєте хіба, що я мав право до пімсти.

ЧЕРЕПАХА ГОРКОГО.

Як подають італійські часописи рибалка із Кочеллі недалеко Палермо зловив велику черепаху, яка важила 98 кг. На пащирі черепахи віднайшов рибалка напис у якійсь невідомій мові. Сільський учитель скопіював цей напис і післав його до академії написів.

Виявилося, що цей напис був московський. Його зміст був такий:

„Я випустив на волю свою черепаху Тото І. травня 1912. р. Вона важить 52 кг., довга на 90 см. і вона радо їсть сардинки. Максим Горький — Капрі“.

Жахлива пожежа кінотеатру без жертв.

У Лілі вибухла перед кількома днями жахлива пожежа в одному з кінотеатрів, яка напастя й на превелике диво обійшлася без паніки. Пожежа вибухла в годині 10.30 вечором. Раптом занялася занавіс з рекламами й оголошеннями. Саме під цю пору було в кіні 700 людей. По кількох хвилинах пожежа перекинулася на сцену. Поліцейний комісар, який був на сцені і власник кінотеатру зорганізували негайну евакуацію сали з такою холоднокрівністю і спокоєм, що не було ніякої паніки і все відбулося з якнайкращим спокоєм. За той час вогонь перекинувся на інші частини кінотеатру й поширювався з незвичайною швидкістю. Коли останній глядач виходив із кінотеатру, горіла вже ціла сценова будівля пожежної сторожі пішли на марш і по кількох годинах цілий кінотеатр згорів до тла.

Місто на продаж.

Голеветскою — це місто, яке можна купити. Це місто положе годину їзди поїздом від Роттердаму, положе над берегом моря.

Іде тут про справді небуденну подію, бо колись відігравало це місто величезну роль, зокрема як морська пристань. Там стояли величезні морські ескадри давньої нідерландської республіки, озброєні та грізні, ескадри, що перемогли не раз найсильніші флоти європейських держав, зокрема далися вони у знаки англійським та французьким флотам. Тому, що Голеветскою мало незвичайно догідну пристань, вантажили там товари з Роттердаму і вивантажували їх і відтак перевозили до Роттердаму. Ясно, що в так догідних торговельних умовах місто розвивалося якнайкраще, мало численне й багате населення. Перший удар дістало місто перед 60. роками, коли Роттердам дістав безпосереднє оточення з моря. Населення відразу зменшилося, коли торговельні кораблі перестали заїждати до давньої пристані. Однак все таки місто було ще воєнною пристанню. Тому, що в місті була ще доволі велика військова морська база, та різні воєнні морські уряди, інтереси йшли ще не найгірше і в місті було приблизно 6.000 мешканців. Коли ж згодом вибудували канал від Гарінгвалту і старі воєнні укріплення почали затрачувати своє оборонне значіння, воєнну флоту перенесли в інше, догідніше місце, до Гельдеру. Разом із флотою перенесли також усі арсенали, уряди і цілий гарнізон. Місто замерло немов за ударом чародійної палички. Воєнки, моряки, робітники, готеларі все те покинуло негачинно місто, в якому не мали найменшої надії на прожиток. Церкви замкнули свої ворота, тому що не стало вірних, школи опустіли, бо не стало учнів і таким чином місто могло ледви нажити 700 мешканців, які теж думали над начинити місто прожитку. Таким чином місто виставило рело прожитку. Покупці почали спішити з усіх сторін Голандії, щоб за дешеві гроші набити навіть цілі доми. Один амстердамський промисловець заплатив за школу 1600 гульденів. Деякі доми можна було купити за 60—80 гульденів. Такий це курйоз ХХ. стол., що за пів гроші можна купити ціле місто.

Мимоходом...

В чию користь?

Від якогось часу „Діло“ відстоюється особливою ласкою „Українських Вістей“: не тільки „незалежне слово“ (читай: їжі і зловби уваги) в оглядах преси, але цілі вступні статті, присвячені виключно „Ділові“. Метода при тому досить стара, питома для морального підходу деяких часописів: бити газету via особисті атаки на її редактора. Атаки теж мають своєрідний характер: не полеміка з поглядами, лише лайки на особу.

Але все це булаб маловажна річ, колиб не одно цікаве явище: Пригадуємо собі, що в той час, коли „Діло“, маючи старі звязки з проводом УНДО, помішувало все, що надсилав партійний секретаріат, включно зі статтями проти п. Д. Палієва, коли теж „Діло“ активно ще підтримувало спробу нормалізації нац.політ. відносин, а потім довгий час тієї теми не зачіпало, — тоді „У. Вісти“, „Діла“ не атакували, а того члена Редакції „Діла“, який сьогодні став такий для „У. Вістей“ нестерпний, називали інколи й компліментували. Колиж „Діло“ почало критикувати „нормалізацію“ і вказувати на помилки при її веденні, особливо у рямцях анкети, тоді раптом „У. Вісти“ заметушились і почали з „Ділом“ так звязано воювати, причеплюючись до кожної дрібниці та борючись з вітряками.

Характеристичний приклад цієї поведінки:

Кілька днів тому появилася у „Ділі“ стаття п. в. „Іде до нових виборів“. Стаття була на внутрішню польську тему та мала інформаційний характер: казала про зріст польських настроїв у користь ревізії теперішньої виборчої ординації та у некористь теперішнього союму. Наглядним доказом, що стаття подалася в пору та спіралася на добрих, правильних інформаціях, це факт, що екуратно після написання цієї статті прийшли зв'язки про виступ у Кракові відповідальних представників ОЗН із заповіддю праці над зміною виборчої ординації, а вся польська преса заговорила про нові вибори, як про актуальну справу у польській політичній діяльності. Тому, що існує в українській пресі добра засада кожному тему, порушувану на передовому місці, звязувати з українською тематикою та пояснювати своїм читачам, наскільки український національний інтерес у цьому заторжненні, — і в даному випадку „Діло“ ствердило, що нові вибори були би в інтересі українців, бо кожні вибори є нагодою активізувати політично маси, а спеціально ці вибори давалиб добру нагоду порушити питання, які хвилюють український загаль, м. і. питання національної консолідації. Не писали ми, очевидно, ані про те, чи українці бралиб у тих виборах участь, чи ні, в яких взаємних групових комбінаціях, з яких причин і на підставі яких політичних засновків, — словом, про ніщо з цього не було в нас мови, бо і з природи річи ще дуже передчасно про все те казати. Говорили ми найширшими загальниками та стверджували безспірні річи.

Інакше прийняв ту статтю ш. передовик „Українських Вістей“: він потрактував її немов якийсь декларативний виступ з якоюсь новою політичною кампанією і — вдарив з розмахом по „Ділі“ та персонально по його редакторі. Старою звичкою — розшифровує ініціали, що ними була підписана стаття „Діла“ та всю „полеміку“ зводять до лайки на особу її автора: „перестерігає“ перед ним українське громадянство, ремствує, кладає громи. Пощо, нащо і за що? — невідомо...

Але люди всетаки причини дошукуються. Існують три адогади: 1) у теперішній кампанії „У. Вістей“ проти „Діла“ треба шукати того джерела, про яке говорить стара латинська максима: „Is fecit, cui prodesset“ (зробив той, кому це корисно). Кампанія проти „Діла“ акуратно в нинішньому моменті — багато декому приємна й корисна. Не знати тільки, чи це свідомо чи несвідомо робота. 2) „У. Вісти“ — чуємо — введені з рівноваги, бо сподівалися мати „монополію на опозицію“, і страшенно лихі, що того монополію в пору не опатентували, і 3) видавець і фактичний редактор „У. Вістей“ просто (кажуть) робить дурниці, бо відколи став „провідником нації“ виступив з усіх товариств і організацій (не лише йому підпорядковуватись організаційно-статутними ригорами та приставати зі звичайними смертниками), з ними не стрічається, ніде не буває і нічого не знає, що довкруги нього діється, бо і його прибічники-інформатори належать до клану...

Не знаємо, котра з поданих причин правди-

ва, але — здається — трохи правди в усіх трьох адогадах. Трохи воно дивно і смішно, але дивудасій в „У. Вістях“ люди вже привикли. Коли напр. вони лаються на зміниливості поглядів „Діла“, то варто пригадати „провідникові нації“ українську народню пораду, щоб „не ходити по сонці з маслом на голові“. Штука булаб і тепер дошукатись якоїсь програми чи орієнтації в „У. Вістях“: проти поляків там статті не майдете, до „нормалізації“ ставляться з великою делікатністю, одночасно претендують на монополію націоналізму і воюють з усіми існуючими українськими націоналістичними групами, політики проводу УНДО не аналізують і не критикують, але є „проти всіх партій“, самі є „фронтом єдності“, але найбільше кепкують собі з усіх міркувань на тему національної консолідації і — мають проти себе всі організовані громадсько-політичні клітини української нації!

Нам здається, що всетаки теперішній час для всього українського національного колективу такий стріхотливий, що можна би і треба би стриматись від полемічних герців, та ще й таких, в яких є більше лайки, а менше думки, більше злоби й негачії, а менше об'єктивності й конструктивізму. Через те й ми рішимо нікого без необхідної потреби не чіпати, припинили були газетну полеміку і не відповідали на стріли й камінчики, що сипались і далі сипаються в нашу сторону зпоза різних плотів. З свого боку ми виступали проти заїлої кампанії проти соц-демократів і радикалів, дарма, що вони інколи особливими прихвильями „Діла“ не були. Так само нап'ятували ми методи іронізування і лайливого відношення до націоналістичної молоді, яка може в неодному помилятися, але творить національний актив, який є і якого не можна легковажити. І коли й ми писали з приводу засновки ФНЕ, то не чіпались минулого п. Палієва та не атакували його особи, лиш критично аналізували ідеологічні та організаційні засновки цієї організації.

Може би й „У. Вісти“ приздумались над нинішнім ментом та відступили боляй на деякий час від засади, що тільки той, хто складе присягу слухати „провідника“ та вірити в нього, має якунебудь громадську вартість, — все інше й усіх інших можна змішувати з болотом...

НОВИНКИ.

— „ГАРМА“, спедиційно-перевозова кооператива, виконує: перевози меблів, товарів і т. д. та полагоджує всякі спедиційні чинності. Адреса: Львів, ул. Потоцького 11 а, м. 2. (П. брама). Тел. 111—21. 1575

— Українська авдіція в радіо. В п'ятницю 17. ц. м. передає Львівське Радіо перший концерт новоорганізованого українського хору при музичній нахадні „Торбан“. Хором проводить Микола Сидорак, а в програму концерту входять українські й популярні пісні в гармонізації Омельського, Лукова і Ярославенка — всього 7 пісень. Концерт, яким новий хор запредзентується вперше українській співлюбній публіці, почнеться в год. 18.05 і триватиме до год. 18.25.

— Звичайні річні Заг. Збори Кружка „Р. Ш.“ ім. Б. Грінченка у Львові відбудуться в неділю 19. вересня ц. р. в малій залі ім. Лисенка при вул. Шашкевича ч. 5 зі звичайним порядком нарад. Початок в год. 4. попол.

— Ювілейне церковне свято. Абсолютно громад. Богословської Академії у Львові під проводом парохіального уряду в Росіальній, пов. Богородчани, при співучасті місцевих українських товариств уладжуются у дні 20. і 21. ц. м. в Росіальній окрузі ювілейне торжество в 100-ліття проголошення Пресв. Діви Марії Царицею України з такою програмою: в понеділок 20. ц. м. в год. 6 вечір похід до старої церкви, богослуження і проповідь; у вівторок 21. ц. м. в год. 10. рано полеза Служба Божа; в год. 3. вечірний процесійний похід до Марійської каплички, богослуження і проповідь; в 9. год. вистава „Марія в храмі“.

— Зложення вінка на могилі пок. С. Петлюри. З нагоди свого побуту в Парижі голова УПР В. Мудрий зложив у неділю 5. вересня на могилі пок. год. Отамана Симона Петлюри вінчик живих квітів від Української Парламентарної Презентації. У святочному складанні вінця взяв

участь і сенатор О. Луцький, що перебував тоді теж у Парижі на конгресі міжнародної кооперативної організації, та група париських українських емігрантів.

— Вистава львівського Союзу Мистців Плястиків обіймає колекцію олійних образів і гравюр. У виставі беруть участь: Северин Борачок, Влад. Яль з Парижа та малярі Стан. Мікула і Стан. Тесер. Виставу відвідує численно львівська публіка і приїзжі гості. Отворена щодень від год. 10—15 в домі Союзу при вул. Дідушицьких ч. 1. Для шкільної молоді вступ безплатний.

— В Українській Бібліотеці ім. С. Петлюри в Парижі відбулися три цікаві реферати. Проф. Яковлів з Праги читав про „Пересторогу Теофіла Бобровича“. Композитор Ю. Пономоренко зreferував про музичні твори на тему Мазепи: „Легенди про Мазепу у світовій музиці“. Проф. Дм. Дорошенко, вертаючись з Канади, поділився своїми цікавими враженнями зі свого побуту в Канаді. Всі реферати викликали велике зацікавлення і зібрали повну залу слухачів.

— Відгомін процесу Ольги Біді. В процесі ОУН Ольги Біді виступав як свідок Юліан Гаврилюк. Його потягнули до судової відповідальності під замігом фальшивих зізнань. Тепер по розправі у Львові засудили Гаврилюка на 7 місяців в'язниці.

— Бють жидів у Львові. На клініці при вул. Піярів у Львові дійшло 15. ц. м. до протижидівських ексцесів. Зібралися там до лікарських оглядин кандидати на студентів права і медицини. Нароз'явилася там євдецька боляка і почала бити пальцями та кастетами жидів. Одному розбили голову і зломали руку, так що треба було відвозити його до шпиталю. — Того самого дня на вул. Осолінських біля пошти група громид зпід того самого знаку побила до крові збіжжєвого купця Ляйба Альтшлера, якого теж відвезено до шпиталю. Врешті на вул. Академічній побили ще одного жидів, який звернувся за лікарем до поблизької аптики.

— Арештування. Пишуть нам зі Станиславова: В понеділок вечером 13. ц. м. арештували ненадійно Андруховича Романа й вивезли до Бережан. Причина арештування невідоме.

— Хто виграв на лотерії. У вчорашньому тягненні Держ. Кляс. Лотерії впади такі більш виграни: 30.000 зол. на ч. 20845. 15.000 зол. на ч. 73259 77870. 10.000 зол. на ч. 119832 125967. 167730 5.000 зол. на ч. 722 138708 157949. 2.000 зол. на ч. 7843 25169 56931 66158 83520 89962 94521 103766 106430 119900 149068 180272. 1.000 зол. на ч. 1241 1252 2568 2602 5430 7612 14669 16889 26992 30571 47855 58814 73318 75910 80445 82215 85525 86453 86583 88284 90725 91873 97148 120313 125630 126692 127533 128673 142354 153357 153929 156297 166191 187182 188750 191841. Після перерви: 20.000 зол. на ч. 40735. 10.000 зол. на ч. 38883. 5.000 зол. на ч. 2221 173410. 2.000 зол. на ч. 2238 2306 42341 42341 42777 42778 70003 92634 126945 127878 140394 146121 152722 157096 158191 161778 165712 172693 17932. 1.000 зол. на ч. 2968 16588 17218 30751 39163 40440 41219 47474 48534 50741 60565 71507 72730 96780 100705 105794 110397 115885 116990 122467 134605 134632 134821 140523 141724 148765 161488 177175 178560. — Нині впади такі більш виграни: 30.000 зол. на ч. 147881. 10.000 зол. на ч. 41689 147748. 5.000 зол. на ч. 68446 106334 149121 168122. 2.000 зол. на ч. 32441 47665 49713 71752 74179 75034 123520 125087 152823 160668. 1.000 зол. на ч. 7562 9535 11375 12998 16281 28899 32149 43368 63249 68564 84011 85207 105755.

— Зміна шкільних інспекторів. Інспектор Маер з Коломиї переймає урядкування в Бережанах. Шкільним інспектором у Коломиї іменувався п. Ляв.

— Краєва хроніка. В Рафайлівій пов. Надвірна посвячено лещетарський захист, побудований коштом варшавського лещетарського т-ва — В Ямному пов. Надвірна звинули з днем 15. ц. м. поштовою агенцією. — В Ременівій пов. Львів згоріло п'ять столів з інвентарем. — Люкстор-педа ч. 402 перейшла в год. 9.30 коло Підборця 9-літнього Василя Ормогу і 13-літнього Михайла Скиндловського. — У Перемишлі земля засипала робітника Петра Стася; вдалося йому врятувати життя.

— Осінні хрущі. Як повідомляють із Познаня, на місцях плянтарних у Могилній зявилися масово хрущі. Вони й замандрували до познанського парку. У звязку з тим місцеве населення випує дуже ладіну зиму.

— Поверот із Росії по 20 роках. До Сивка Калуської вернувся із Свіської Росії Посиф Хомінький, що попав у 1917. р. в російський полон і там перебував досі. Привіз зі собою

Як чеський уряд вшанував пам'ять Масарика.

В четвер, в год. 19. вечором зібрався чеський уряд на надзвичайне жальбне засідання з приводу смерті през. Масарика. Прем'єр Го- джа висловив жалю промову по словацьки, яка викликала бурю настрою. Він просив присутніх міністрів, щоб старалися бодай на цю хвилину адапти в собі великий біль з при- вodu смерті найбільшої і найліпшої людини, яку мала Чехословаччина. В дальшій своїй промові навістив прем'єр життя, працю і твор- чість през. Масарика. Масарик голосив чесько- му народові новий світ, запалив молоді гене- рацію до боротьби, він виплював незломну во- лю — бути вільним і самостійним народом.

Ми вдячні йому за його діло — казав даль- ше д-р Годжа. — Він виробив у нас почуття по-

рядку, організації, кариности, послуху — карну демократію. Це був демократичний філософ, який зрозумів поняття демократичного життя. Він видививу приспані життєві цінності нашо- го народу; тому саме чеський народ проявляв до нього таку безмірну любов.

Масарик був філософом-державником. Як великий гуманіст, він мусів довго боротися зі собою, поки рішився на воєнне діло.

Відходячи від нас, сказав през. Масарик: „Дасть Бог, що я ще буду дивитися якусь хви- лю на вас, як будете себе провадити“. Й чесь- кий нарід в цій пробі добре видержав. Він усе буде здійснювати ідеали свого президента-ви- зволителя.

— 0 —

жінку, з якою оженився в Росії та троє дітей. В Сивії мав кількоморгове господарство.

— 14-літній гангстер у Львові. Мозес Б., ку- пець і власник реальності при вул. Пісковій ді- став анонім такого змісту: Якщо дня 16. ц. м. до 11. години не зложити в означеному домі під антиракою до ніг 3.000 зол. або як повідомити поліцію, згинеш у страшних муках. Пан Мозес дуже налякався, цілий день не виходив з дому. В означеному місці сховався ніч передполуднем поліційний агент, який небавом побачив, що до витирачки сирадається... 14-літній Казимир Г., ученик 2. гімназійної кл. Кандидат на гангстера на поліції розплакався і заявив, що ділав під впливом одної кримінальної повісти і фільми. Його звільнили, справу передали поліції.

— Пропало в таємничий спосіб 400 кг. воску. Пишуть нам із Крем'янця: При Волинській Ду- ховній Консисторії у Крем'янці є спархіяльний свічний склад, котрий постачає для всіх 700 па- рохій на Волині свічки, вино, ладан, оливу і т. д. та має тисячлі обороти, бо ніодни священник під загрозою кари не має права поза цим скла- дом нічого купувати. Завідателем цього складу дотепер був Петро Уліа, один з воєнничих не- добитків російського урядництва, що загинів- лися ще з післявоєнних часів у Консисторії і ві- діграють активну роль в Рос. Нац. Об'єднанні. Недавно стали ходити по місті чутки, що серед жидів розпородається по досить дешевих цінах віск невідомого походження. Коли перевели ре- візію в спархіяльному складі, ключ від котрого був постійно у п. Уліа, то виявилася недоста- ча 400 кг. воску на суму коло 2.500 зол. Де по- ділася така кількість воску, Уліа внясити не міг. Його звільнили з посади і справу передали поліції.

— Присуд на душогубів. Судова розправа проти Яна та його жінки Катерини Плонків, що вбили в Горошку під Львовом Марію Купи- ньку і заграбили її маєток, скінчилася в середу пізнім вечором. Плонку засудили на кару до- смертної в'язниці, а його жінку на 15 літ тяж- кой в'язниці. Оборона зголосила касацію.

— Пожежа в Надвірній. В столі Н. Бавера в Надвірній вибух вогонь і швидко поширився довкола, знищивши будинки не тільки Баве- ра, але й сусідів Кляйнгертнера і Нагаєвича. Між іншим згоріло теж одне авто. Шкоду обчи- ляють на 40 тисяч зол. При гашенні вогню по- казалися великі недостачі місцевої пожежної сто- рожі. Поліція вжила до рятувкової акції фіри і селян, що прибули до міста на торг.

— Польща пропиває річно 1 мільярд 444 мільо- ни золотих. Це значить, що що години пропива- ють 164.830 золотих. За ці гроші можнабути виробити продукцію польського волоконного, шкряного й шевського промислу, ще й даючи заняття 140.000 робітникам.

— Смерть поліційного старшини. До Варша- ви привезли з Волині літаком раненого полі- ційного підкомісара Володислава Хелмінсько- го, який перед операцією помер. Польська преса пише, що Хелмінського ранено підчас облоги на одного „українського агітатора“.

— Схопили Сталінового сина? У Москві го- ворять, що противники Сталіна схопили його 12-літнього сина Михайла; мабуть хотять вони цим способом вимусити помилування для якихсь арештованих „контрреволюціонерів“ або шпигунів.

— Большевицькі вигуки. У промові, виголо- шеній з приводу „міжнародного дня молоді“, голова комсомолу Косарев у привіт Сталіна та інших совітських провідників започав загос- трення репресій в Совітах проти всіх ворогів теперішнього ладу та комуністичної партії. Ко- сарев між іншим запевнював, що „милоно і знищимо всі до одної трюккістсько-бухаринів.

сько-фашистські гадани. Викуримо їх з усіх дір. Не дамо їм жити, будемо їх цькувати, як цькується скажені пси“. Косарев започів також, що ніяка сила не зможе відорвати совітську молодь від „улюбленої комуністичної партії“.

— Безсилність безбожників. „Комсомольская Правда“, нарікаючи на повільну акцію організа- ції безбожників, пише, що комсомольці підда- ються релігійним впливам. Нпр. у вороніжській окорузі 15 комсомолок вступило до тайного мо- настиря. В багатьох селах можна ствердити факти потайного відмикування церков.

— Хто обікрав грецький банк? Вислід слід- ства у справі влому до Національного Банку в Афинах і крадіжці 18 мільонів драхм показався сенсацийним. Величезної крадіжці допустилися: головний касієр банку Гатос, лікар Дульгер- гіс і власник кабареу Семіос. Гатос, загально- зведений в Афинах, був двічі послом а навіть пре- фектом.

— Що чувати з Левоневським. Московські „Ізвестія“ помістили розмову свого дописувача з Нью Йорку з д-ром Стівензоном, головою клю- бу американських дослідників підбигунових око- личь в справі глядань за Левоневським. Д-р Стівензон ствердив, що шукати за Левонев- ським трудно, бо в місці, де осів Левоневський, є густа мряка. Паде там дощ і мокрий сніг, але незабаром наступить охолодження й мряка ше- лане. Д-р Стівензон певний, що Левоневський разом із залогом осів щасливо на леді й чекає помічі. Харчів йому не забракне, бо незалежно від забраних запасів він має змогу полювати на білі медведі. Від кінця листопада до квітня околиці, де є, здається, Левоневський, будуть вільні від мряки. На думку д-ра Стівензона, шу- кати за Левоневським треба цілу зиму, бо в цей час (10—12 днів у місяць) можна літати літа- ками ніччю. Д-р Стівензон є переконаний, що в найближчих тижнях Левоневського віднайдуть.

— Совітські сцизорики. Совітська фабрика ножів у Кірові випустила недавно сцизорики по ціні 15 рублів за штуку (відповідає 15 зол.). Ви- соку ціну „Красная Газета“ пояснює тим, що хоч денна продукція фабрики дає 200—300 штук, то тільки 10—15 штук надається до вжитку, а решта відочого та йде на шмелі.

— Серце барона Кубертена в Олімпії. Віднов- ник олімпійських ігриш, барон Кубертен, якого похорони відбулися в Женеві, залишив у своєму завіщанні бажання, щоб його серце забальсаму- вали та перевезли в урні до Греції, де поховалиб його в Олімпії. Там, на старогрецькому історич- ному стадіоні, де були в старині славні олімпій- ські ігрища, урну з серцем барона Кубертена мають зложити по цій стороні стадіону, де го- ріло звичайно олімпійське вогнище.

— Задля побільшення населення. Італійський уряд оголосив декрет, що має на меті помагати італійським родинам при помочі позичок. Кож- на позичка може бути не менша від тисячі лі- рів і не вища від трьох тисяч. З хвилиною, як уродиться перша дитина жива і здібна до жит- тя, виплачують 10 прц. позички, після вроджен- ня другої дитини 20 прц., третьої 30 прц. і че- тьвертої 40 прц.

— Ріжні в'єтки. Біля Стокгольму впав вій- ськовий літак, причому згинули дві особи. — В Тукседо Парку вмерла голосна американська мільонерка Наталія Куш, яка увесь свій маєток записала своїй послугачці, що служила в неї 29 літ і льокаєві, що служив 17 літ. — В Кордильє- рах на пограниччі Чілі лавіна засипала дім, при- чому 5 осіб згинуло. — Біля Глєсгоу пожежа знищила фарму Кінкінтілльон, причому знайшло смерть 9 ірландців. — У Вігавкен (стейт Нью Джерзі) наслідком експлозії згоріла велика хемічна фабрика, причому тяжко полеклося кількадесят робітників. Пожежа знищила ще чотири мешкальні доми.

Криленко пішов у дубину.

Центральний виконавчий комітет РСФСР звільнив зі становища наркома справедливо- сти Криленка і назначив на його місце Анто- нова-Овсенкі.

3 театру.

Театр ім. Тобілевича: „ОРЛЕНА“, драматичні картини І. Зубенка. Прем'єра в Коломиї.

Вже та сама обставина, що річ що відзна- чено на драматичнім конкурсі такої поважної установи, як „Товариство Письменників і Жур- налістів ім. Франка“ у Львові, вказує на те, що маємо до діла з песою, яка вибилася понад пересічний рівень різних присланих творів. Це й стягнуло публіку на прем'єру у такому числі, що при вступі на балкони мусіла аж ін- тервеніювати поліція, а на салі доставлено ці- лий ряд крісел до перших місць.

На афішах було зазначено, що театр відо- грає драматичні картини з XVIII-го віку з жит- ть Григора Орлика. Тимчасом глядачі були свідками такої доброї позакулісової інтриги на королівським дворі, що якби не деякі „обо- вязкові“ атрибути, то „Орлена“ можнабу смі- ло назвати історичною драмою. Драма воіна- провідника, який здає собі справу, що єдиним рятунок для України може бути тільки зброй- ний виступ проти Москви, а який приневоль- ний жити на еміграції, служити чужому коро- леві, а вся його „збройна сила“ це кількох ко- заків, що служать в його регіменті з французького війська. Драма українського політика- дипломата, який шукає для України союзників у дипломатичних переговорах і наочно пере- конується, що високі дипломатичні слова, ба навіть писані договори мають тільки тоді якесь значіння, коли за ними стоїть сила. А в Україні після битви під Полтавою зовсім не було сили і тому... Здавалось би, що кінець історії після того менту. Але автор, видно, як і ми всі, має досить трагічних фіналів, тому й зекінчує песу рішенням Григора Орлика брати активну участь у французькій армії, щоб збройно поборювати союзників Москви Пру- сію. Щодо гри артистів, то перед у ній вели пані: Бенцалева, Кемпова та Посацька. Всі три були дуже добрі і справді не можна виріжнити хочби одної з них, щоб не зробити кризди двом іншим. Щось, як історія з гарною Оле- нсю і яблуком богині незгоди. Під адресою пані Бенцалевої треба сказати ще те, що вона в цій песі винятково чарівно виглядала. Це думка цілої салі й мені здається, що пані Бен- цалевій буде приємно її почути.

Григор Орлик (Теплий) був добрий. До- сить стриманий, як на графа, часами може трохи замало імпульсивний, як на воіна і в мі- ру теплий, як на коханця. Його гарна постава — цікаве, мужеське, обличчя здавалось ідеаль- ним втіленням Григора, сина Пилипа Орлика. Дуже добрий був Яковлів. Ті, що заклики його бачити в ролях коміка були мило розчаровані і здивовані. Але ті, що бачили, як він грав цю саму роль на генеральній пробі, незашимко- ваний, мають деяке маленьке застереження що- до характеристики. Маска старого чоловіка на- де перешкоджає в виразистості міміки, яка в Яковлева доходить до мистецьких вершин. Я- ковлів як черкеський танцюрист в гаремі су- тана — знаменитий. Усі, що хочуть учитися мистецтва танку, повинні піти на цю виставу, щоб побачити... скільки змісту можна вложити в танок і як можна його удохотворити.

Граф Ягужинський (Радванський) зовсім добрий. Може в деяких ментах замало експрє- сії, але це напевно „прийде“ в чергових виста- вах. Рубчака нема що оцінювати, бо його вжт багато років перед нами признали знаменитим. Він і збирав на цій виставі сальви сміху. Реш- та незла і вони напевно будуть ліпші, бо як прем'єру (яка підготовлялась американським темпом) треба поправді вважати генеральною пробою. Деякі дрібні технічні недотачення, ми переконані, в чергових виставах цілковито усуне аправна і тонка рука режисера Бенцала. Танки дуже оригінальні, виконані справді по мистецьки. Строрі такі, що їх не скоро буде о- глядати публіка на нашій сцені. Цілість ро- бить симпатичне, миле вражіння. І. В-е.

ДАЙТЕ ДОКАЗ, ЩО ПАМ'ЯТАЄТЕ ПРО ІНВАЛІДІВ У.Г.А.!

